

Hierbij wil ik gebruik maken van de internetconsultatie wet Friese Taal, voorzover mijn eigen 30 jarige ervaringen en gebrekkige juridische kennis dat rechtvaardigen.

Ik beperk me daarom bij de beoordeling van de voorgestelde wet tot

1. de in de afgelopen 30 jaar ontstane jurisprudentie
2. de openbare algemeen verkrijgbare Friestalige stukken
3. het verloop van het bestuurlijk verkeer van de overheid naar de burger en mijn ervaringen daarmee
- 4.

De voorgestelde wet lijkt erg veel op oudere regelingen en die, naar mijn mening in strijd zijn met de wet openbaarheid bestuur (verder WOB), de Grondwet en de grondbeginselen van de democratie.

Hierover zijn drie procedures gevolgd bij de Raad van State en twee bij de bestuursrechter, waarbij provinciaalbestuur van Fryslân steeds in het ongelijk zijn gesteld.

Hierbij hebben de rechters zich vooral gebaseerd op de Grondwet, de WOB en democratische beginselen.

Een belangrijk uitgangspunt bij de oordeelsvorming over wetgeving m.b.t. het gebruik van het Fries in het officiële verkeer is het STREVEN van GS om te bereiken, dat in 2020 75% van de burgers van Fryslân `het Fries vrij aardig tot heel goed kunnen lezen` Zie de letterlijke tekst uit de publicatie `Fries in Fryslân` van GS. Pag.16

Dat betekent, dat tot die tijd 25% van die burgers het niet kunnen lezen. Bovendien zal dit door immigratie nimmer 0% worden.

Voorts moeten de begrippentweetaligheid en dubbeltaligheid duidelijk worden gedefinieerd en van elkaar onderscheiden. Tweetaligheid betekent òf Fries òf Nederlands. Dubbeltaligheid betekent èn Fries èn Nederlands naast elkaar en tegelijkertijd.

Gaan we de voorgestelde wet nader bekijken, dan heb ik daarop de volgende opmerkingen

ad. Artikel 1. Hier zou moeten worden toegevoegd "voor burgers".

Immers:

De overheid dient zich volgens de WOB en ook in een normaal denkpatroon tot de burgers te richten in "begrijpelijke vorm". Voor 25% van de bevolking voldoet het Fries daar nog steeds niet aan.

Dat de burger zich in het Fries tot de overheid mag wenden is vanzelfsprekend, maar dat de overheid zich tot de burger mag wenden in het Fries zonder bijgevoegde vertaling is in strijd met de democratische beginselen, de WOB en de Grondwet (zie de procedures bij de RVS en de bestuursrechter).

Voor de burger geldt tweetaligheid, maar voor de overheid als dienstverlenend orgaan voor zowel de Friestalige als de Nederlandstalige burgers - geldt slechts dubbeltaligheid.

ad. Artikel 3 lid 1. De tekst "Een ieder" vervangen door "Iedere burger". Hiermee wordt de overheid uitgesloten. Dit kan worden ondervangen, door in te voegen, dat6 voor de overheid, die zich tot de burgers richt, dubbeltaligheid noodzakelijk is.

lid 2. Er wordt een uitzondering gemaakt voor de Stellingwerven en de eilanden, omdat dit tot een `onbevredigend verloop van het bestuurlijk verkeer zou leiden`. In het bestuurlijk verkeer van overheid naar burger leidt het voor 25% van de bevolking ook voor een aanzienlijk deel van de bevolking buiten deze gebieden tot een `onbevredigend verloop`.

Lid 2 moet en kan vervallen.

ad. Artikel 5. De bestuursorganen dienen zich bij het produceren van openbare algemeen verkrijgbare stukken te bedienen van de in de WOB vereiste begrijpelijke vorm, d.w.z. of Nederlands, of dubbeltalig. De burger heeft dan de keus uit de taal waarin hij/zij kennis wil nemen van de stukken. Dan is er pas gelijkwaardigheid tussen de beide talen, zonder discriminatie van òf Friestalige òf Nederlandstalige burgers.

ad. Artikel 7. Bij het voldoen aan de democratische beginselen van openbaarheid, de WOB en de Grondwet (zie procedures RVS) is een in het Fries gesteld stuk niet mogelijk, zonder gelijktijdig toegevoegde vertaling in het Nederlands.

Na het woord "opgesteld" komt dan een punt en de rest van het artikel vervalt.

ad. Artikel 8 lid 1. is in strijd met de uitspraken van de RVS over Grondwet en WOB in de gehouden procedures. Door een vertaling te moeten vragen komen GS in strijd met de WOB over "gelijktijdige informatieverstrekking aan alle burgers" en met de Grondwet door onderscheid te maken tussen burgers, die het Fries wel en zij, die het niet kunnen lezen, zoals de RVS heeft vastgesteld..

Het gehele artikel moet dus vervallen wil men voldoen aan de Grondwet, de WOB en de democratische beginselen van openbaarheid.

De overheid richt zich dan zo tot de burgers, dat iedere burger zijn overheid kan begrijpen.

ad. Artikel 9 lid.2 Hieraan moet - om vergelijkbare redenen als hierboven genoemd - worden toegevoegd "met een vertaling in het Nederlands"